

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regvlares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XLII. De jurisdictione Episcopi erga Regulares curam animarum exercentes. Et quibus pœnis plectatur Parochus absens sine licentia per Episcoporum in scriptis data. Quomodò contra Parochum non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

adeundus erat ordinarius religiosi Index; cum non debeant religiosi, dum contra eos proceditur criminaliter, a propriis claustris evocari; sed ad eos mitti solent visitatores qui illorum delicta corrigant, & mores reformant; & hæc est generalis omnium ordinum consuetudo in jure fundata, qua semper citatis competit jus revocandi ad domum suæ habitationis, l. 2. §. *legatis*, & ibi Gloss. ff. de *judiciis*.

- 24 Agebatur præterea de viro plusquam octuagenario, qui propter ætatis incommoda longissimum iter aggredi non poterat; & idcirco excusandus erat: prout in pari casu de eo, qui citatus erat ad comparandum personaliter coram summo Pontifice, & se non posse accedere respondebat propter infirmitatem, ob quam equitare non poterat, aut alia simili de causa, tradit Calderin. *conf. 1. de dilatione, per tot.* Rebuff. in *constit. Reg. tit. de excusatione, tom. 3. num. 66. & 68.* Idque potissimum, quia nihil per religiosum istum gestum fuerat, cujus reddendæ rationis actus facile per procuratorem expediri non posset: quo casu, non est necessaria personalis præsentia principalis. DD. in l. fin. Cod. de *procuratoribus*.

- 25 Denique licet Abbas jurisdictionem habeat in monachos, ut illos visitare & corrigere possit; hoc tamen ita intelligendum esse dicebant aliqui, ut hoc fieret non per modum contentiosæ jurisdictionis, nec in figura judicii; sed tantum extrajudicialiter, & juxta formam regulæ, tam procedendo, quam decidendo: prout determinat Rot. Rom. *decis. 17. num. 2. part. 1. recentior. & decis. 15. eadem part. 1. num. 11. 12. & 13.* Ubi dicitur, quod delicta monachorum duplici modo considerantur; aut ut propria ipsorum monachorum, aut ut communia, seu communem conversationem offendentia. Primo casu Abbas procedit secundum formam regulæ. Secundo casu, cognitio spectat ad Episcopum uti Judicem ordinarium. Sed dum Abbas procedit propter inobedientiam regulæ, procedere debet extrajudicialiter, & non per viam contentiosæ jurisdictionis, & hoc patet ex text. in cap. fin. de *statu monach.* Ubi dicitur, correctionem monachorum fieri debere per visitatores; qui si aliquem deliquisse reperiunt, id in primis Abbati illius loci denunciant; & ibi tradit Gloss. in *verb. per Abbatem loci*, qui textus nominatim loquitur de religiosi sancti Benedicti, dicens in his causis procedendum esse sine strepitu & figura judicii, & per impositionem penitentiae salutatis, juxta text. & Gloss. in cap. ad nostram, 3. ext. de *appellat.* Rot. *decis. 20. num. 1. part. 1. in recent.*

Advertendum tamen est, supradictas decisiones procedere quidem posse in terminis juris communis: secus tamen est, attentis privilegiis & exemptionibus concessis regularibus à summis Pontificibus; quarum virtute non possunt Ordinarii, Episcopi scilicet vel Archiepiscopi, de causis regularium cognoscere, nec illorum delicta punire; sed cognitio etiam judicialis hoc casu spectat ad Abbates, & alios Superiores regulares: ut notavit Marius Muta *decis. Sicil. 2. numero 16. & seq.* & copiose Tamtulin. de *jure Abbat. tom. 3. disput. 5. quest. 11. per tot.*

- 26 Sed adhuc supradictæ doctrinæ casui proposito applicabantur, quia non agebatur de jurisdictionis contentione inter Ordinarium & Superiorem regularem; sed contendeatur duntaxat utrum procedi posset in forma judicii: cum adversus monachum nihil prætenderetur, quod communem conversationem offendere posset: sed agebatur tantum de inobedientia regulæ, & delictis solos religiosos tangentibus contra monachum præteritis: & sic firma

remanebat regula in eo capite, in quo dictum fuit, non posse Superiorem regularem procedere in forma judicii: & sic malè fuisse petitum territorium, ad fines exequendi litteras requisitorias domini Abbatis: & hanc exceptionem incompetentiæ Judicis requirentis, rectè coram judice requisito proponi potuisse, ex traditis per Menoch. *remed. 3. retinen. possess. num. 360.* & Et admitti debere appellationem, si ad ulteriora procederetur; & per eam retardari debere executionem litterarum judicis requirentis. Roland. *conf. 37. num. 4. volum. 1.* Quibus consideratis fuit dictus religiosus per Dominum Abbatem absolutus.

CAPUT XLII.

De jurisdictione Episcopi erga regulares curam animarum exercentes. Et quibus poenis plectatur Parochus absens sine licentia per Episcopum in scriptis data. Quomodo contra Parochum non residentem procedendum sit, & an requiratur trina monitio; an verò statim ad poenam privationis beneficii Episcopus procedere possit adversus Parochum non residentem.

SUMMARIUM.

- 1 Episcopus procedere potest contra regulares curam animarum exercentes, in iis quæ curam, vel sacramentorum administrationem concernunt.
- 2 Ampliatur ut procedat etiam in dependentibus à cura: ubi ponitur exemplum.
- 3 Residentia est annexa cura animarum.
- 4 Quid sit observandum, quando Parochus esse abesse à sua parochia.
- 5 Quæ sit Parochi non residentis poena, & cui, aut quomodo applicanda.
- 6 Utrum Episcopus teneatur procedere precedente fructuum subtrahitione, & excommunicatione, quando procedit contra Parochum non residentem.
- 7 Quomodo intelligenda sunt jura, & Rota decisiones, dum volunt requiri trinam monitionem, & Parochum per sex menses à die ultimæ monitionis esse expectandum, antequam ad privationis declarationem deveniatur. Quid in Gallia.
- 8 Episcopus debet vicarium deputare in locum Parochi absentis, cum assignatione salarii.

Episcopus contra Canonicum regularem curam animarum exercentem potest procedere, & judicare in omnibus iis quæ curam concernunt, & ab illa dependent: cap. 1. §. final. de *privilegiis in 6.* & ibi notum est in Concilio Tridentino, sess. 23. de *regul. cap.* Ubi dicitur, in monasteriis quibus cura imminet personarum secularium, personas tam regulares quam seculares, curam hujusmodi exercentes, subesse immediatè in iis quæ ad curam animarum pertinent, & ad Sacramentorum administrationem jurisdictioni, visitationi & correctioni Episcopi, in cujus Diocesi sunt sita. Quod Concilii decretum non solum obtinet in iis, quæ directè curam animarum

rum concernunt: sed etiam in dependentibus ab ea, & à Sacramentorum administratione: ut notavit Campanil. in divers. jur. canon. Rubr. 12. cap. 13. num. 51. & ante eum Marius Antonin. lib. 1. cap. 12. casu 50. prope fin. Ubi propterea concludit, Canonicum regularem & curatum, suppositum esse jurisdictioni Episcopi, & puniendum esse ab ipso, eo quod præmonitus noluit proficisci cum cruce ad Ecclesiam Cathedralē, ut deduceret crucem capituli ad locum ad quem eundem erat, juxta constitutionem Synodalem: quia agebatur de jure sepulture & funeris, quod dependebat ab Ecclesia curata, unde idem jus statuendum affert in dependentibus quod in principali: ergo multo magis potest Episcopus procedere contra canonicum regularem curam exercentem, qui in sua Parochia residere recusat: ¶ eum residentia non solum dependat à cura animarum, sed etiam illi sit connexa, & ab ea inseparabilis: fuscè Barbof. de offic. & potest. Paroch. cap. 8. per tot.

Cum autem Episcopus adversus Parochum regularem procederet, tria capita in ejus decretis examinanda proponebantur. Primum, circa præceptum factum Parocho de residendo, sub pœna privationis fructuum. Secundum, circa præceptum de residendo, sub pœna privationis beneficii. Tertium constitutionem Vicarii ad exercitium curæ in locum absentis continebat. Tria autem hæc præcepta, in jure fundata esse non erat dubitandum. ¶ Nam quoad primum, certum est Parochum non posse abesse à sua Ecclesia, nisi interveniente justa causa per Episcopum cognoscenda, & in scriptis concedenda: ita tamen ut duorum mensium spatium non excedat. ¶ Si vero Parochus sine Episcopi licentia absit, non lucratur fructus sui beneficii; sed illi pijs operibus applicari debent, teste Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 2. num. 23. & num. 179. Quod Regia ordinatio conformis est, ut habetur apud Theveneau lib. 1. tit. 8. art. 2. ordinat. Regiar. Et est in arbitrio Episcopi, utrum fructus illos fabricæ Ecclesiæ, vel pauperibus applicare velit. Garc. ibi sup. num. 30. intelligendo (ut ibi per eum) de pauperibus, vel fabrica illius Ecclesiæ: ita ut nullam possit Episcopus cum Parocho super fructibus illis amissis facere compositionem. Barbof. de offic. Paroch. d. cap. 8. num. 68. Garc. d. num. 30. Cum igitur Episcopus simplex præceptum laxaverit, non potuit Parochus, cum quo gratiosè actum fuit, ab illo recurrere, aut appellare, cum illud in jure & Concilio Tridentino fundatum, & Regiæ constitutioni, cui in Gallia locus erat, omnino conforme esset.

¶ Quod ad secundum caput attinet, non adest aliud quod gravamen in eo: quia Episcopus non privavit Parochum, quod facere poterat, etiam non præcedente fructuum subtractione & excommunicatione, teste Barbof. de offic. Paroch. d. cap. 8. num. 74. Mantie. decis. 67. num. 7. Ubi dicit esse in electione Episcopi, an velit procedere præcedente fructuum subtractione, & excommunicatione; vel non servatâ hæc formâ, opportunis juris remedijs ad privationem adversus non residentes: idque vigore Concilii Trident. sess. 24. de reformat. cap. 12. versic. præterea. Nam ex juris communis dispositione, debuisset in primis procedi per censuras Ecclesiasticas, & sequestrationem, antequam procederetur ad privationem beneficii: cap. ex tua 11. §. 1. de clericis non resid. debent etiam ex forma illius capituli præcedere tria edicta, & expectari lapsus sex mensium ab ultimo edicto. Mantie. decis. 12.

¶ Sed tamen eadem Rota Romana, negotio exactè

discusso in Terabensi Rectoria, anno 1619. coram Pio romano in recentior. part. 4. tom. 2. decis. 131. & 163. Censuit processuras Episcopi non subsistere: quia Parochus, cum non fuisset personaliter citatus, contumax dici non poterat, nec contra eum tanquam latitantem, vel fugitivum servata fuerat forma tradita per Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 1. incipiendo à censuris, deinde procedendo per fructuum sequestrationem, & subtractionem; & super hoc allegatur decisio Eminentissim. Cardinalium Concilii interpretum: nec fuerat Parochus expectatus per sex menses, juxta dispositionem dicti cap. ex tua 11. ut habetur in d. decis. 131. part. 4. recent. tom. 2. Quæ decisio fuit postea confirmata decis. 163. eadem parte. Sed istæ decisiones declarantur duplici conclusione.

Prima, quando Parochus, aut alius beneficiatus est præsens, & personaliter citatus, vel monitus ut redeat; tunc cum non possit excusari à manifesta contumacia, non requiritur trina monitio, sed unica sufficit personaliter executioni demandata: neque opus erit hoc casu expectare lapsum sex mensium post intimationem, imò tempus erit arbitrium. Abbas in d. cap. ex tua, num. 10. & 13. de cleric. non resident. Garcia de benefic. part. 3. cap. 2. num. 155.

Quomodocumque se res habeat, Episcopus non gravaverat faciendo Parocho simplex præceptum; comminâtâ dumtaxat, sed non declaratâ privationis pœnâ.

Secunda conclusio, quando beneficiatus est absens, vel non potest personaliter requiri, seu citari; hoc casu præcedere debet trina monitio, & postea sic monitus expectandus est per sex menses; quibus elapsis, potest procedi ad privationem. Joan. de Selu. de benefic. part. 4. quasi. 5. num. 3. versic. & istud tenendo, non obstat. Garc. d. part. 3. cap. 2. num. 154.

Fallit ista conclusio, quando ille qui sic absit impedit ne personaliter citetur; hoc enim impedimento probato, eodem modo proceditur contra eum per edicta, quo procederetur si personaliter posset apprehendi, ut probatur in canoniam frequenter, §. porro, & ibi DD. maximè Bald. num. 2. extra, ut lit. non contest. Lotter. de re benefic. lib. 3. quasi. 27. §. 2.

Sed in utroque casu, si ve agatur contra personam citatam, si ve in contumaciam adversus absentem qui non fuit repertus, dependet ab Episcopi arbitrio utrum velit procedere ad fructuum sequestrationem, vel ad censuras; an verò per viam privationis inchoare, præcedentibus monitionibus, juxta distinctionem mox allegatam requisitis, ex traditis superius num. 6. Et determinat Lotter. d. lib. 3. quasi. 27. n. 15. Coccin. decis. 10. num. 5.

In Gallia verò, negligentia Diœcesanorum causam dederat art. 5. edicti Aurelianensis, quo annotandum fructuum potestas data erat adversus non residentes: sed edicto Blesensi art. 15. & 16. temperamentum adhibitum fuit, ut non nisi consulto Episcopo annotare liceat: ut tradit additio marginalis ad Seluam d. quasi. 5. in princip.

Tertium decreti caput nullum quoque gravamen continet; cum de jure, absente Parocho, spectet ad Episcopum Vicarii deputatio, cum assignatione salarii competentis: ut testatur Barbof. de offic. & potest. paroch. d. cap. 8. num. 52. & 64. Joan. de Selu. de benefic. part. 4. cap. 5. num. 24. & versic. his tamen & similibus.